

Ігор ГІДЖЕЛІЦЬКИЙ,
перший проректор ХОІППО ім.А.Назаренка

Забезпечення підготовки педагогів до впровадження Державного стандарту базової середньої освіти: регіональний аспект

Реформування освітньої галузі в Україні розглядається як стратегічна інвестиція у майбутнє нації. Протягом останніх п'яти років Хмельницька область стала активним майданчиком для практичної реалізації концепції «Нова українська школа» (далі – НУШ), продемонструвавши здатність системи адаптуватися до екстремальних умов та постійних змін.

Пріоритетними завданнями для сучасної освіти стали забезпечення рівного доступу до якісного навчання, впровадження компетентнісного підходу та адаптація системи управління до нових соціально-економічних реалій. Ці виклики вимагають від педагогічної спільноти максимальної гнучкості та високого рівня професіоналізму.

Ключовим вектором трансформації залишається реалізація Концепції «Нова українська школа». Фундамент для системного оновлення галузі заклали прийняття Закону «Про освіту» у 2017 році, а також затвердження Державних стандартів початкової (2018 р.) та базової середньої освіти (2020 р.).

На сучасному етапі держава потребує педагогів, які здатні не лише оперативнo адаптуватися до змін, а й формувати конкурентний рівень якості освіти. У зв'язку з цим основним завданням системи післядипломної педагогічної освіти визначено створення умов для безперервного професійного зростання кожного працівника.

Провідну роль у реалізації освітніх реформ на регіональному рівні відіграє Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Анатолія Назаренка (далі – ХОІППО). Установа функціонує як потужний координаційний хаб, де науково-методичні розробки фахівців поєднуються з практикою вчителів-новаторів.

Основними векторами діяльності Інституту є реалізація регіональної системи безперервної освіти педагогічних працівників відповідно до Концепції «Нова українська школа». Установа забезпечує науково-методичний та організаційний супровід державних і регіональних освітніх програм. Важливим напрямом визначено розбудову інноваційної моделі підготовки вчителів нового покоління та розвиток професійних спільнот на засадах партнерства й лідерства.

Фахівці інституту координують зусилля щодо по-

долання освітніх втрат в умовах воєнного стану та сприяють інституалізації супервізії в закладах освіти області. Особлива увага приділяється підвищенню майстерності педагогів у сфері STEM-освіти та роботі з дітьми з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі.

Діяльність Інституту також охоплює посилення ролі психологічної служби для допомоги учасникам освітнього процесу та утвердження української громадянської ідентичності через систему національно-патріотичного виховання.

Діяльність закладу зосереджена на сприянні професійному зростанню вчителів через систематичне виявлення їхніх освітніх потреб. Цей процес реалізується через організацію тематичних семінарів, науково-практичних конференцій, тренінгів і круглих столів. Окрему увагу фахівці приділяють ознайомленню педагогів з інноваційними авторськими програмами та актуальними міжнародними тенденціями розвитку сучасної педагогіки. Важливою складовою формальної освіти залишаються курси підвищення кваліфікації. Їхньою метою є вдосконалення професійної підготовки працівників шляхом оновлення теоретичних знань та практичних умінь на основі набутого досвіду.

Апробація нових стандартів на Хмельниччині розпочалася у 2017 році, коли чотири заклади освіти долучилися до всеукраїнського експерименту з розробки навчально-методичного забезпечення початкової школи. У цьому процесі взяли участь 224 учні з таких закладів, як Хмельницька спеціалізована школа I ступеня № 30, Кам'янець-Подільський ліцей № 3 (колишній Кам'янець-Подільський НВК № 3), Славутська гімназія «Успіх» Славутської міської ради (колишній Славутський НВК «Спеціалізована школа I-III ст., ліцей «Успіх»») та Старокостянтинівська ЗОШ I-III ст. № 1 Старокостянтинівської міської ради.

З 2021 року розпочався етап пілотування нового змісту освіти в базовій школі (5-ті класи), до якого залучено п'ять закладів області, зокрема ліцеї № 11 (колишня гімназія № 2) та № 1 імені Володимира Кращицького Хмельницької міської ради.

Протягом 2023-2025 років за кошти державної субвенції навчання пройшли 20 629 педагогів області.

**Динаміка підготовки фахівців
(2023–2025 рр.)**

Категорія	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Педагогічні працівники	4567	5244	5786
Керівники та заступники	1125	1071	1073
Тренери-педагоги	364	336	315
Педагоги пілотних закладів	—	83	100
Асистенти та психологи	—	—	556
ЗАГАЛОМ	6065	6734	7830

**Статистика підготовки педагогів
за освітніми галузями
в межах 2023-2025 років**

2023 рік

Освітня галузь	Тренери (осіб)	Груп (тренери)	Педагоги (осіб)	Груп (педагоги)
Управлінська	67	1	1125	30
Мовно-літературна (українська мова та література)	24	1	669	22
Мовно-літературна (зарубіжна література)	11	1	252	12
Математична	30	1	577	23
Громадянсько-історична	34	1	410	21
Іншомовна	23	1	440	22
Природнича	39	1	510	24
Природнича (географічний складник)	18	1	203	11
Інформатична	30	1	359	15
Фізкультурна	23	1	397	20
Мистецька	21	1	290	7
Технологічна	21	1	281	19
Соціальна і здоров'я-збережувальна	23	1	188	11
УСЬОГО (2023)	34	13	5701	237

2024 рік

Освітня галузь	Тренери (осіб)	Груп (тренери)	Педагоги (осіб)	Груп (педагоги)
Управлінська	65	1	—	—
Мовно-літературна (українська мова та зарубіжна)	31	1	1027	34

Математична	30	1	551	22
Іншомовна	22	1	541	24
Громадянська та історична	21	1	384	20
Природнича (біологія)	34	1	393	23
Природнича (хімія)	12	1	235	13
Природнича (фізика)	11	1	239	11
Природнича (географія)	17	1	252	18
Інформатична	23	1	337	24
Фізична культура	13	1	384	24
Мистецька	21	1	326	10
Технологічна	21	1	334	22
Соціальна і здоров'я-збережувальна	15	1	241	15
УСЬОГО (2024)	336	14	5244	260

2025 рік

Освітня галузь	Тренери (осіб)	Груп (тренери)	Педагоги (осіб)	Груп (педагоги)
Управлінська	65	1	—	—
Мовно-літературна (українська мова та зарубіжна)	36	1	1120	46
Мовно-літературна (іноземні мови)	18	1	588	30
Математична	30	1	627	27
Громадянська та історична	17	1	394	24
Природнича (біологія)	32	1	474	23
Природнича (хімія)	12	1	236	14
Природнича (фізика)	15	1	290	17
Природнича (географія)	17	1	289	20
Інформатична	21	1	284	24
Фізична культура	5	1	422	12
Мистецька	18	1	288	11
Технологічна	18	1	369	21
Соціальна і здоров'я-збережувальна	15	1	305	17
УСЬОГО (2025)	315	14	5786	286

Для забезпечення високої якості професійного розвитку педагогів регіону ХОІППО використовує поєднання очних та дистанційних форм роботи. Протягом 2021-2025 років Інститутом організовано низку масштабних науково-методичних заходів, присвячених впровадженню нового Державного стандарту. Серед ключових варто відзначити обласний марафон «Стартує НУШ в основній школі» та серію інтернет-форумів «Науково-методичний супровід педагогічних працівників у світлі Концепції НУШ». Резонансним став методичний івент «Реалізація Державного стандарту базової середньої освіти в адаптаційному циклі: виклики, практики, рішення», що об'єднав понад 1000 учасників.

Ефективна комунікація та професійна підтримка освітян здійснюється завдяки активному використанню асинхронного режиму взаємодії. Для цього фахівці Інституту застосовують можливості Google Classroom, предметні Viber-групи, професійні блоги, електронну пошту, а також практикують щотижневі наради.

Важливою складовою діяльності є видавничий супровід реформи, що дозволяє системно висвітлювати кращий педагогічний досвід. Актуальна інформація та методичні рекомендації регулярно публікуються в газеті «Майбуття». Окрім того, досвід упровадження освітніх інновацій презентується на сторінках журналу «Педагогічний вісник Поділля» та в інформаційно-методичному віснику «Орієнтир».

Протягом останніх п'яти років ХОІППО імені Анатолія Назаренка виконує роль ключового медіатора, що забезпечує ефективний зв'язок між державною стратегією та повсякденною шкільною практикою. Діяльність установи не обмежується трансляцією реформи, науково-педагогічні працівники адаптують її до специфіки та реалій нашого регіону.

Діяльність Інституту фактично є фундаментом для переходу до 12-річної профільної школи та трансформації закладу освіти з «школи знань» на «школу компетентностей».

Інна ЗАЙОНЦ,
директорка Славутської гімназії
«Успіх», учитель-методист

З думкою про майбутнє дітей

Чи готує українська школа дітей до життя в сучасних реаліях? Відповідь на це запитання — шлях для вчительства.

Якісна освіта та хороші оцінки вже більше не є запорукою успіху. Тому маємо шукати нових шляхів, аби скерувати наших дітей в освітньому плані.

М'які навички (soft skills) — це комплекс надпрофесійних, соціально-психологічних та особистісних якостей, що відповідають за ефективну взаємодію з іншими людьми, адаптивність та продуктивність, але не залежать від конкретної спеціальності.

Вони універсальні та допомагають досягти успіху в будь-якій професії, передбачають високі комунікаційні здібності та самоорганізацію, вміння довгострокового планування, командну роботу. Вчені з Гарварду та Стенфорду запевняють, що професійний успіх на 85 % залежить саме від soft skills. Саме тому в своїй роботі з учнями розвиваю в учнів низку м'яких навичок, які допоможуть почуватися впевненіше і досягати цілей у кризові періоди.

Міжособистісна комунікація. Здається тут нічого складного. Ми всі спілкуємося. Але чи спілкуємося з емпатією, ефективно і продуктивно? Часто-ні. Цей навик архіважливий. На уроках пропоную дітям обговорити в парі, в групі тему, завдання, бути почутим і почути кожного, презентувати результати. Практикую вправу «Задай кілька запитань другу», «Асоціації». Над важливим завданням вчителя є навчити дитину обстоювати власну думку, будувати кордони і не порушувати чужі.

Володіння мистецтвом публічних виступів вигідно вирізняє людей з поміж інших. Надаю своїм учням таку можливість на конференціях, курсах, заходах.

Важливо, щоб люди знали найкращі ваші риси. Про свої таланти та досягнення варто не лише вміти розповідати, а робити це захопливо й емоційно, через історії, які ви пережили самі. Тут нам допомагає метод сторітелінг.

Критичне мислення. Метод Сократа задавати собі запитання хто, як, чому лежить в основі розвитку критичного мислення. Дискусії, дебати, робота з порівняльно-аналітичними таблицями, графіками, статистичними даними створюють ситуацію глибокого аналізу і формують критичні міркування. Необмежений доступ до інформації, не коректна робота ШІ є джерелом маніпуляцій, підтасовки фактів та відвертої брехні. Навик критично мислити дозволяє відрізняти факти від вигадки.

Стратегія + тактика — система побудови життя, яка є ключем до гармонії, між амбіціями та бажанням результату у моменті. Свої бажання, плани та глобальні цілі варто озвучувати, записувати та розбивати на невеликі кроки для досягнення глобальної мети. Наступність у навчанні, дозування та самостійний вибір тактики навчання учнями схвалюється. Приймаю їх вибір з повагою.